

ProAgriasta

Suunnittele ja varaudu – katse jo vuoteen 2023

Tuleva kasvukausi on osalle maatalayrittäjistä epävarma viljelykasvivalintojen ja lannoiteratkaisujen vuoksi. Tämä tarkoittaa erityisesti pitkän kasvuajan viljelykasvien ja -lajikkeiden riskien lisääntymistä. Toivoa on kuitenkin aina uuden satokauden alkaessa. Sparraus asiantuntijoiden kanssa kannattaa.

Viljelysuunnitelmia on päivitetty kevään ajan. Viljelyratkaisuja ja etenkin lannoitusta on tarkennettu ja optimoitu. Typensitojakasvien lisäämistä viljelykiertoihin on suunniteltu hyödyllisten esikasvivaikutusten maksimoimiseksi.

Samalla on katsottava jo tämän kasvukauden yli vuoteen 2023: suunniteltava typen lataamista maahan biologisin keinoin ja parannettava pellon kasvukuntoa. Ne ovat edullisia toimia verrattuna säkissä hankittaviin ostopanoksiin.

Nyt on tärkeää varmistaa viljelyn onnistuminen kaikin keinoin. Viljely kannattaa keskittää hyvätuottoisille lohkoille. Keinovalikoimaa ovat kylvöjen tekeminen huolella ja riittävän ajoissa kevät-kosteutta hyödyntäen, maassa olevan typen mittaaminen ja huomioon ottaminen, esikasviarvojen hyödyntäminen, lannoitteiden ja muiden panosten jakaminen, nollaruutujen käyttäminen ja polttoaineen säästöt.

Hyviin ja viljelyvarmoinhin lohkoihin satsaus kannattaa. Vilja- ja öljykasvit antavat kaksinkertaisen tuoton luonnonhoitopeltoihin verrattuna. Nyt jos koskaan kannattaa selvittää eri viljelykasvien sato- ja hintavaatimukset oman tilan tiedoilla.

Tuotantokustannukset päätösten pohjana

Nurmiviljelyyn ja säilörehuun panostaminen on tänä keväänä entistä tärkeämpää. Näin voidaan vaikuttaa rehukustannuksiin, tuotomääriin ja maidon pitoisuuksiin. Karjanlannan käyttöä lannoitteiden ohessa kannattaa suunnitella asiantuntijoiden kanssa ja ottaa huomioon rehun laatu ja määrä eri eläinryhmien tarpeisiin.

Kotieläinten ruokinnan optimoinnissa maitotuoton ja rehukustannuksen erotus ratkaisee. Tämä edellyttää kotoisten rehujen laadun ja tuotantokustannusten tuntemista. Laskelmissa on käytettävä ajantasaisia hintoja maidolle ja ostorehuille.

Ruokinnan asiantuntijoiden osaamista kannattaa nyt hyödyntää. Ulkopuoliset silmät, vaihtoehdot ja konkreettiset neuvot jokapäiväisiin asioihin auttavat myös jaksamiseen.

Varautumista ja turvaa tulevaan

Osa maatalayrittäjistä turvaa ja suunnittelee panoksia jo vuoteen 2023. Tärkeää on kaikinpuolinen varautuminen talouden ja kannattavuuden näkökulmasta sekä huomioida pidemmän aikajänneen vaikutukset maatilan strategiaan.

Suomen kannalta valkuaisrehun riittävyys on kriittinen tekijä, ja nautojen nurmipohjainen ruokinta vahvuus. Tilojen on panostettava jatkuvasti säilörehun laatuun. Sika- ja siipikarjatilojen tilanne on rehukustannusten rajun nousun takia kriittinen.

ProAgria ehdottaa valkuaiskasveille lisätukea, joka turvaa kotimaisen tuotannon. Valkuiskasvien riskit ovat viljaa korkeammat. Tänä vuonna syysöljykasvit ovat osassa maata tuhoutuneet täysin. Herneen ja härkäpavun hinnat ovat jääneet jälkeen viljoista ja öljykasveista, ja siemensaatuus rajoittaa viljelyä.

Kannattava maatala on huoltovarmuutta

ESSI JOKELA

Venäjä aloittama ja kaikin tavoin tuomittava sota Ukrainassa pahentaa maataloutemme kannattavuushaasteita. Yleinen epävarmuus jatkuu vielä pitkään, vaikka sota päättyisikin lähiaikoina.

Epävarmoina aikoina meidän on pidettävä huolta suomalaisen ruoantuotannon kannattavuudesta ja elinvoimaisuudesta, sillä se on Suomen huoltovarmuuden selkäranka. Asiantuntijamme tekevät päivittäin työtä maatilayritysten kannattavuuden parantamiseksi läpi Suomen. Tähän liitteeseen olemme koonneet tärkeimpiä ratkaisuja juuri nyt.

Kasvintuotannon ja ruokinnan optimoinnilla on suuri vaikutus tilan kannattavuuteen. Maan kasvukunnon parantaminen on lohkokohtaista kehitystyötä, jonka ytimessä ovat ikiaikainen agraariosaaminen ja modernit tutkimustulokset. Erityisen tärkeää on pohtia yhdessä asiantuntijan kanssa, mitä kannattaa viljellä.

Kotieläinten ruokinnansuunnittelussa on puolestaan useita vaiheita, joilla on suuri vaikutus taloudelliseen lopputulokseen. Ravinteiden kierrätys ja tilan toimintojen kokonaisvaltainen energiasuunnittelu tarjoavat paljon säästömahdollisuuksia.

Olemme aloittaneet ProAgriassa maa- ja metsätalousministeriön rahoittaman erityismääräraha-kampanjan, jossa käymme yrityskohtaisia, strategisia tavoitekeskusteluja maatilayrityksiä varten. Asiantuntijamme auttavat tunnistamaan yrityksen nykytilan, analysoimaan kehittämismahdollisuuksia sekä asettamaan tavoitteet yrityksen toiminnalle ja tuloksille. Ota yhteyttä omaan ProAgria-keskukseesi ja varaa keskustelu-aika – paikkoja on rajattu määrä!

Haastavien aikojen keskellä on syytä pitää huolta henkilökohtaisesta hyvinvoinnista ja jaksamisesta. Pieneen irtiottoon tarjoutuu oivallinen mahdollisuus kesä-heinäkuun vaihteen Farmarissa. Tule Mikkelin tapaamaan uusia ja vanhoja tuttavuuksia!

Harri Mäkiuvokko
Toimitusjohtaja,
ProAgria Keskusten Liitto

Kuuntele kevättöiden lomassa ajankohtaiset Jyväskylällä-podcastistamme. Jaksot löytyvät proagria.fi/tilaus, [Spotifystä](https://open.spotify.com/) ja [Google Podcasteista](https://www.google.com/podcasts/).

Varautuminen on parasta riskien hallintaa

Nyt on hyvä hetki tehdä tai päivittää aiemmin tehty varautumissuunnitelma.

– Maatilalla voi tulla eteen monenlaisia poikkeustilanteita: pandemia, tapaturma, sähkö- ja vesikatkos tai konerikkoja. Varautumissuunnitelma on tärkeä apu häiriö- ja kriisitilanteissa, sanoo palvelupäällikkö ja henkilöstöjohtamisen asiantuntija **Virva Hallivuori**.

Varautumissuunnitelmassa käydään läpi maatilan eri osa-alueet sekä kirjataan toimintatavat poikkeustilanteisiin. Miten esimerkiksi varmistetaan veden saatavuus tai varavoima häiriöiden sattuessa? Suunnitelmaan merkitään myös henkilöresurssit, keskeiset kumppanit ja tuotantopanosten toimittajat sekä varastot, varaosat ja huollot.

– Voimme myös laatia laajemman kartoituksen tukemaan maatilakokonaisuutta ja sen strategiaa. Jos yrityksessä on työntekijöitä, on tärkeää pohtia, ovatko tilan kriittiset prosessit tarpeeksi hyvin kuvattu ja onko niistä selkeät työohjeet.

Varautumissuunnitelman voi laatia Neuvo-rahalla ja etäyhteyttä hyödyntäen.
proagria.fi/tilaus

Varasuunnitelma antaa mielenrauhaa

Räbinän siemenperuna- ja viljatilalla on koronakevään tapaan jälleen päivitetty ja varmistettu varahenkilöt ja valtuutukset asiantuntijoille, jotta asiat yllätysten sattuessa sujuvat.

– Tuotantopanosten hintojen räjähdysmäinen nousu ja saatavuusongelmat edellyttävät jokaiselta tilalta varasuunnitelmaa ja vaihtoehtojen pohdintaa, mitä tehdä, jos jotakin lannoitetta tai siementä ei ole saatavilla, **Mika Räbinä** sanoo.

– Tuotantopanosten hankintarytmi on erilainen joka tilalla. Osa ostaa hyvissä ajoin, osa edellisenä päivänä. Jälkimmäinen ei toimi tällä hetkellä. Kaiken kaikkiaan on hyvä pitää itsensä ajan tasalla sekä seuralla markkinoita ja keskusteluita, mihin suuntaan tilanteet ovat muuttamassa.

Ennakointi pätee yhtä lailla koneisiin, polttoaineisiin ja sähköön.

– Varaosia ei välttämättä löydy kaupan hyllyltä. Toimitusajat voivat olla pitkiä, eikä haluttua varaosaa välttämättä edes saa. Huoltojen ennakkoinnilla on iso merkitys.

Kotivaraa kolme päivää

Kymmenisen vuotta sitten häiriötilanteisiin kehitetty 72 tunnin varautumissuositus ottaa huomioon veden ja ruoan lisäksi erilaiset välttämättömyystarvikkeet sekä ohjeistaa, kuinka selvittää sähköttöä tai tietoturvaongelmien keskellä. Koronapandemian aikana mukaan ovat nousseet myös tartuntataudit.

Aiemmin kotivarasuositus oli seitsemän päivää. Nyt puhutaan kolmen päivän kotivaraa, jolloin viranomaisille jää aikaa käynnistää tarvittavat toiminnot. Kolme päivää on kohtuullinen aika myös pienissä tiloissa.

Mikään erillinen varasto kotivara ei kuitenkaan ole, vaan kotiin varataan hieman reilummin normaalisti käytettäviä raaka-

aineita. Ruoan kierto varmistaa, ettei hävikkiä synny. Tarvittaessa kolmen päivän kotivaraa voi muokata pidemmäksi käyttämällä kertoimia.

Trollausten ja kyberhyökkäysten maailmassa faktat ja tietoturva ovat tärkeä varautumista. Jyväskylän yliopisto ja Maanpuolustus- ja Maanpuolustus- ja Maanpuolustus- ja Maanpuolustus- yhdistys ovat tuottaneet maksuttoman Kansalaisen kyberturvallisuuskurssin, jonka voi käydä omaan tahtiin kuka vain.

Juuri nyt varautuminen kiinnostaa ja tietoa on saatavilla: useimmista Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksista löytyy 72 tuntia -koulutusta kertomaan varautumissuosituksista eri tilaisuuksiin.

72tuntia.fi
maajakotitalousnaiset.fi/kotivara

Minimoi kyberriskit

Verkko- ja pilvipalveluiden tietojärjestelmiä hyödyntävät maatilat ovat alttiita kybermaailman uhkille siinä missä muutkin modernit tuotantolaitokset.

– Kaikki kyberturvallisuus lähtee lopulta käyttäjistä itsestään. Verkossa ja etenkin sähköpostitse liikkuu paljon huijausyrityksiä, joilla koitetaan harhauttaa pahaa aavistamaton käyttäjä antamaan tunnukset tai klikkaamaan linkkiä, joka johtaa haittaohjelman sisältävälle verkkosivustolle, sanoo ProAgrian tietohallintojohtaja **Jussi Juhola**.

Hän muistuttaa, että paras vakuutus kyberhyökkäysten varalta on terve maalaisjärki. Jos jokin asia vaikuttaa liian hyvältä ollakseen totta, se todennäköisesti on juuri sitä.

– Suorat hyökkäykset tietojärjestelmiin ilman käyttäjän myötävaikutusta ovat normaalissa yritystoiminnassa harvinaisia. Hyökkäysten varalta riittää yleensä, että käyttää laitteissa tunnetun valmistajan tietoturvaohjelmistoa ja pitää käyttöjärjestelmien päivitykset ajan tasalla.

Vinkit arjen tietoturvaan

- Suhtaudu varauksella sähköposti- ja muihin linkeihin, vaikka lähettäjä olisi tuttu. Asian voi varmistaa häneltä vaikka tekstiviestillä.
- Lataa ohjelmistot käyttöjärjestelmän valmistajan sovelluskaupasta tai ohjelmistovalmistajan sivulta. Eri latauspalveluiden tarjoamat ohjelmistot netissä sisältävät usein haittaohjelmia.
- Suhtaudu varauksella verkossa oleviin linkeihin. Verkkopankkiin kannattaa aina kirjautua kirjoittamalla verkko-osoite suoraan selaimen osoiteriville, eikä esimerkiksi Googlen linkistä. Varmista, että selaimessa olevan osoitteen alkuosa on pankin virallinen osoite kuten op.fi tai nordea.fi.
- Pidä yrityksen tietokone vain työkäytössä.
- Varmuuskopioi omat tietosi, käyttäjätunnukset ja salasana. Varmista, että kaikilla käyttäjillä on henkilökohtaiset ja riittävän vahvat salasanat.

Maan kasvukunto – satsausta taseeseen

Tänä keväänä kannattaa laskea tarkoin, mille lohkoille kylvää ja panostaa, jotta satotuotos varmistuu. Yleisesti kasvukunnoltaan parhaat lohkot vähentävät sadon epäonnistumisen riskiä, joten niihin kannattaa satsata.

Onkin syytä harkita, kannattaako viljellä lohkoja, joilla viljelyn epäonnistumisen riski on suuri vai onko järkevämpää kunnostaa maata, sanoo ProAgrian johtava asiantuntija **Juha Sohlo**.

Kevätkylvöjen kynnyksellä on tärkeää, että maan kasvukuntoa ei heikennetä enempää menemällä liian kostealle pellolle. Levikepyörät ja alhaiset rengaspaineet ehkäisevät maan tiivistymistä kaikissa olosuhteissa. Myös sulamis-

vesien kulkua kannattaa havainnoida. Alus- ja kerääjäkasveja ehtii vielä hyödyntää maanrakenteen ja viljavuuden parantamiseen.

Jokainen peltoja koskeva päätös on kasvukuntopäätös

Kun maassa on maaperän eliöiden tarvitsemia happea, se pysyy tuottamaan ravinteita kasveille ja hajottamaan eloperäistä ainetta, mikä lisää multavuutta.

– Veden hallinta on kaiken perusta ja kaikki tekijät kytkeytyvät toisiinsa. Viljelijän tehtävänä on

Paranna maan kasvukuntoa lisäämällä ravinteiden kiertoa

Hyödynnä lantojen ravinnearvo, viljelykierto, kasvipeitteisyys sekä orgaaninen aines. Optimoilannoitteet, hyödynnä orgaanisten kierrätyslannoitteiden ja maanparannusaineiden maan kasvukuntoa parantavat vaikutukset.

Suosittu kasvu-tilannekatsauksemme alkavat 3.5. Jaa oma kuvasi tai seuraa somessa #kasvu-tilannekatsaus

Kasvukausilivet tulevat taas

Seuraa kasvukauden etenemistä yhdessä asiantuntijoidemme kanssa livetapahtumissa Facebook-sivullamme.

Julkaisemme kasvukaudella säännöllisiä kasvu-tilannekatsauksia. Seuraa tiedotteita somekanavissamme ja osoitteessa **proagria.fi**

Kaikki viljelytoimet vaikuttavat pellon kasvukuntoon. Seuraamalla kasvukuntoa ja tehtyjä toimenpiteitä koko vuoden ympäri kertyy havaintoja, joista voi oppia uutta.

ohjata mahdollisimman hyvin tätä kaikkea, sanoo ProAgrian asiantuntija **Pekka Terhemaa**.

Maan multavuuden nousu vaikuttaa keskeisesti ravinteiden ja veden pidätyskykyyn, mikä on ratkaisevaa kuivina hellejaksoina. Maan kasvukunto on myös talouden kulmakivi. Usein tiloilla on käytössä sen kapasiteetista vain vähän.

– Huonokuntoinen maa vuotaa ravinteita ja hiiltä, ja hiilensidonta on heikko, sanoo ProAgrian asiantuntija **Henna Aapro**.

Haastavat sääolot korostavat maan kasvukuntoa. Keskittymällä maan kasvukuntoon saadaan pelto toimimaan kunnolla olosuhteista riippumatta ja tuottamaan hyvää ja laadukasta sataa.

– Resurssit ovat nyt kalliita. On tuhlauksia työstää huonokuntoista maata. Ensin maat kuntoon, sanoo Terhemaa.

Varmista eloperäinen aines

Orgaaninen eli eloperäinen aines vaikuttaa maan kasvukuntoon monin eri tavoin. Se parantaa muun muassa vedenpidätyskykyä ja tasapainottaa savimaiden murrakennetta. Vaikutusmekanismit riippuvat maalajista ja siitä, paljonko orgaanista ainesta on ja millaista se on laadultaan.

– Kotimaisessa tutkimuksessa havaittiin, että mitä savisempi maa, sitä enemmän tarvitaan orgaanista ainesta hyvään sadontuottokykyyn, sanoo erikoistutkija **Helena Soinne** Luonnonvarakeskuksesta.

Viljelijän on tärkeää huolehtia, että maahan jää orgaanista ainesta tai pellolle tuodaan esimerkiksi orgaanisia lannoitteita mikrobien hajotettavaksi. Biohiilellä saa kerralla nostettua maan hiilimäärää, mutta se ei mene aktiiviseen kiertoon eli ei ruoki mikrobistoa, eikä sillä aina näy myöskään olevan merkitystä sadontuottokyvylle.

Viljelijä **Sirkku Puumalan** tilalla satsataan peltoon pitkäjänteisesti ja johtamisessa katsotaan pitkälle. Tilalla ajatellaan tekemisiä kokonaisvaltaisesti. Maan ja talouden kasvukunto kulkevat käsikädessä. Onnistumiseen liittyy myös oman osaamisen kehittäminen ja arjen johtaminen.

– Maan kasvukuntoon satsaaminen on satsausta taseeseen ja tulevaisuuteen, sanoo Puumala.

Asiantuntijakommenteissa on hyödynnetty Elinvoimainen pelto-maa -tapahtuman puheenvuoroja 17.3.2022.

Tärkeintä juuri nyt

- Estä virheet suunnittelemalla hyvin.
- Kuivatus on kaiken a ja o.
- Seuraa sulamisvesien käyttäytymistä salaojissa, laskuaukoissa ja virtaamissa.
- Älä mene märälle pellolle.
- Hyödynnä alus- ja kerääjäkasvit.
- Ota lapio käteen ja mene pellolle. Analysoi ja ole valmis muuttamaan suunnitelmia.
- Ota kuvia ja tee muistiinpanoja.
- Ota kumppaniksesi asiantuntija. Muista myös Neuvo-palvelut.

Viljelijän on tärkeää huolehtia, että pellossa on orgaanisia aineita mikrobien hajotettavaksi, sanoo Helena Soinne.

Tunne tuotantokustannuksesi

Viljelykasvien tuotantokustannusten laskenta kertoo viljelyn kustannukset tuotettua satokiloa, -tonnia tai hehtaaria kohti. Tärkeintä on miettiä viljelytoimia, joihin voi itse vaikuttaa.

– Tuotantokustannusten laskeminen auttaa arvioimaan, millaista sadon määrää tai tuottoa hehtaarilta tarvitaan kannattavaan viljelyyn ja mitkä kustannukset vaikuttavat eniten tilan tulokseen ja miten niitä voidaan tarvittaessa korjata, kertoo ProAgrian johtava asiantuntija **Sari Peltonen**.

Lisäkilojen tuottaminen ei välttämättä vaadi panosten kasvattamista ja lisäkustannuksia, vaan satsausta peltolohkoille ja kasvu-tiloihin, joista on odotettavissa myös vastetta. Tuotantokustannuslaskelma kertoo myös, millaisia edellytyksiä viljelyn monipuolistamiseen on esimerkiksi syyskylvöisillä, monivuotisilla, valkuais- tai erikoiskasveilla.

– Muuttuvassa ilmastossa viljelyä ei kannata jättää yhden kortin varaan, vaan hajauttaa: laajentaa kasvivalikoimaa, jakaa tuotantopöytäkäyttöä eriin ja monipuolistaa muokkausmenetelmiä.

● Tuotantokustannusten laskentaan voi käyttää Neuvo-rahaa.

Varmista sato ja kirkasta tavoitteet

Nyt on viimeistään aika varmistaa alkavan satokauden tavoitteet ja viljelystrategia sekä suunnata katsetta myös viljelyvuoteen 2023.

– Kun maailmanmarkkinat ovat sekaisin, on viisautta miettiä, mitä kylvää ja miten suunnata viljelyä, sanoo ProAgrian johtava asiantuntija **Juha Sohlo**.

Hyvä työkalu pohdintoihin on ProAgrian viljelyn kehittämisohjelma.

– Lähdemme liikkeelle tilan kasvintuotannon tavoitteista ja haemme yhdessä parhaat ratkaisut tähän hetkeen ja tulevaisuuteen. Tavoitteiden läpikäyminen on tärkeää myös varautumisen näkökulmasta. Varmaa on, että kaikki on epävarmaa, paitsi se, että ruokaa tarvitsemme joka päivä.

Viljelysuunnitteluun, kasvinsuojeluun, maan kasvukuntoon ja kasvukauden aikaisiin toimiin ratkaisut tarjoava viljelyn kehittämisohjelma sopii kaikille tiloille koosta ja tuotantosunnasta riippumatta.

Lisätietoja antavat ProAgrian kasvintuotannon asiantuntijat.

proagria.fi/kasvi

VILJELYSTRATEGIAN AINEKSET

- kasvivalinnat
- lannoituksen määrä
- laadun täsmäys
- nousseet energiakulut
- EU-tukijärjestelmän mahdollisuudet
- kannattavuus

– Keskeistä juuri nyt ovat kaikki ruokintaan liittyvät huomiot – eri eläinryhmien rehutarpeet, mihin tuotannon tasoon rehun laatu riittää ja mitä ovat mahdolliset kehittämisskoheet, Paula Orava sanoo.

Navetan kautta peltotöihin

Miten optimoida tässä hetkessä säilörehun laatu ja määrä – kotieläintilan ruokinnan ja talouden perusta?

Kun kotieläintilan viljelystrategia askarruttaa, hyviä kokemuksia on saatu tilan väen sekä kotieläin- ja kasvin-tuotannon asiantuntijan yhteisistä tavoitekeskusteluista.

– Keskustelun aikana kirjataan porukalla ylös säilörehuntuotannon tavoitteet. Yrittäjät ja työntekijät tuovat oman osaamisensa ja näkökulman, miten säilörehuprosessi toimii tällä hetkellä ja miten sitä on mahdollista kehittää, asiantuntija **Paula Orava** sanoo.

Keskeisiä asioita ovat kaikki ruokintaan liittyvät huomiot – lypsä-

vien, nuorkarjan ja umpilehmien rehutarpeet, mihin tuotannon tasoon rehun laatu riittää ja mitä ovat mahdolliset kehittämisskoheet.

– Tärkeää on ymmärtää, mistä kotieläintilan kustannukset syntyvät. Ruokinta ja rehut ovat avainasemassa, niinpä kriittistä tarkastelua tarvitaan. Miten nostaa sato-tasoa ja tuottaa enemmän maitoa pienemmällä tuotantokustannuksilla? Mitä maitolitrin tuottaminen maksaa ja kattavatko tulot kuluja?

Vaikuta siihen, mihin voit

Kasvintuotannon asiantuntija tuo osaamisensa ja näkökulman, miten

riittävä ja laadukas säilörehu eri eläinryhmille on mahdollisia tuottaa.

– Lannoituksen suunnittelu on nyt entistä tärkeämpää, jotta rehua eri eläinryhmien tarpeisiin tulee riittävästi. Haemme yhdessä käytännön ratkaisut yrittäjän tilanteeseen. Tärkeää on myös suunnitella jo vuoden 2023 tuotantopanosia, asiantuntija **Anniina Säisä** sanoo.

Asiantuntijat painottavat, että kaikki pitää optimoida viimeistään nyt ja vaikuttaa siihen, mihin voi.

– Ensimmäisen nurmisadon laadusta ja määrästä ei kannata tinkiä. Ensimmäisen korjuukerran sato on tuotantovaikutuksiltaan parasta rehua ja lehmät syövät sitä enemmän kuin seuraavien niittokertojen satoa. Siksi tuotantopanoset kannattaa käyttää ensimmäisen sadon määrän maksimointiin.

Yksikkökustannusten lisäksi voi olla tarpeen pohtia koko yrityksen taloustilannetta ja kannattavuutta. Tässä pohdinnassa paras kumppani on ProAgria talusasiantuntija.

● Viljelyn tavoitekeskustelu, viljelysuunnitelman päivitys sekä tuotantokustannusten laskenta ja simulointi ovat Neuvo-rahalla tehtäviä palveluja. proagria.fi/neuvo

Kaikki irti laitumesta

Lehmien laidunnus ja ulkoilutus monine hyötyineen kiinnostaa. Onnistuneeseen laiduntamiseen on myös vaihtoehtoja.

– Aluksi voi laiduntaa esimerkiksi vain nuorkarjaa tai umpilehmiä. Sopiva lisälaidun voi löytyä esimerkiksi luonnonlaitumilta, suoja-työhykenurmilta tai vuokrapelloilta, sanoo laidunnuksen valtakunnallinen huippuosaaja **Sanna Minkkinen**.

Rotatio- eli kiertolaidunnus jäljittelee eläimen luontaista tapaa laiduntaa: syödään yksi alue kerrallaan, siirrytään uudelle ja palataan jossakin vaiheessa jo syödylle alueelle. Kun jaetaan laidunnettavaa aluetta kaistoiksi tai lohkoiksi, eläimillä on aina riittävästi tuoretta syötävää.

● Laiduntamisen edellytyksiä ja mahdollisuuksia voi suunnitella Neuvo-rahaa hyödyntäen.

● **Laidunpankki.fi** on kohtaamispaikka laiduntajille sekä perinnebiotoopeille ja muille arvokkaille kulttuurimaisemille.

Monta hyvää syytä laiduntaa, mm.

- Vähentää polttoainekuluja, koska ei tarvita rehua eikä pelloille lannoitusta
- Erilaiset tuet
- Sorkkien ja lihasten terveys paranee
- Hedelmällisyys nousee
- Työtä säästyy navetassa ja pellolla
- Tuotos voi parantua
- Laidun sitoo hiiltä
- Vaikuttaa positiivisesti maidontuotannon imagoon
- Auttaa luonnon monimuotoisuutta ja perinnebiotoopeja
- D-vitamiinin saanti lisääntyy

Aina on toivoa

Välitä viljelijästä -projektin kautta maatalousyrittäjän on mahdollista saada maksutonta ja luottamuksellista apua muun muassa omaan jaksamiseen, työkykyyn ja talousongelmiin liittyvissä asioissa. Kaikki alkaa yhteydenotosta projektityöntekijään.

– Ongelmaan kuin ongelmaan löydetään aina jokin ratkaisu, kertoo projektinvetäjä **Pirjo Ristola**. – Se ei ole välttämättä se, joka ensimmäisenä tulee mieleen, vaan yhdessä pohtien löydetään uudellaisiakin ratkaisuja. On järkevää olla yhteydessä ulkopuoliseen tahoon, eikä yrittää selvittää yksin.

– Kiireidenkin keskellä kannattaa pitää huolta omasta jaksamisesta. Huolehdi muun muassa riittävästä yöunesta ja tee asioita, joiden avulla palautut työ- tai muusta stressistä. Ja muista: aina on toivoa!

mela.fi/projekti

Hyvinvointivinkki: BUDJETOINTI

Jos rahojen riittävyys askarruttaa, on budjetointi havaittu hyväksi työkaluksi lieventää huonouksia öitä.

Budjetointi on yksinkertaistettuna tulojen ja menojen laittamista aikajärjestykseen – mustaa valkoisella siitä, miten ja mihin tulot ja menot ajoittuvat kuukausittain. Yrittäjä tietää jo etukäteen, mihin rahat riittävät ja mihin eivät.

– Budjetointi auttaa hahmottamaan, milloin on maksukykyä hoitaa isot laskut. Kun niille on maksusuunnitelma, pienenevät myös viivästyskorot ja perintäkulut, talusasiantuntija **Janna Mäkinen** sanoo.

proagria.fi/kassabudjetointi

Kohtaa kollegat Farmarissa

– **Ihmiset kaipaavat kohtaamisia** kasvotusten parin viime vuoden jälkeen. Kohtaamisista saa jaksamista, voimaa ja tukea arkeen. Viljelijän työ on usein yksinäistä, ja Farmari onkin ammattilaisten todella odottama tapahtuma, kertoo näyttelypäällikkö **Kirsi Mutka-Paintola**.

Farmarissa on helppo kohdata kollegoita ja verkostoitua. Näyttelyssä on esillä koko toimiala ja eri tuotantosuunnat ja paikalla myös kuluttajia ja asiakkaita.

– Farmari on hyvän mielen tapahtuma, joka muistuttaa kaikista niistä hyvistä asioista, joita maatalousalalla on. Arvostamme koko ruokaketjua ja tahdomme tuoda myös kuluttajille näkyväksi suurta ja tärkeää työtä, jota maatalousalan ammattilaiset tekevät joka päivä sen eteen, että saamme nauttia kotimaisesta, puhtaasta ruoasta, **Mutka-Paintola** jatkaa.

Näyttelyssä kohtaavat myös viljelijät ja maatalouden asiantuntijat, joilta voi kysyä ja jakaa ajatuksia nykytilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä.

farmari.net
Facebook: @ProAgria.Farmari
Instagram: @farmari2022
Twitter: @Tule_farmariin

Farmari on hyvän mielen tapahtuma, jossa viljelijät, asiakkaat, kuluttajat ja asiantuntijat kohtaavat.

FARMARI
MIKKELI 30.6.-2.7.2022

Mikä avuksi, kun maatalousyrittäjäyys vie hapen?

Tässäkö tää oli? Puhaltaisipa joku pilliin väliajan merkiksi ja saisin aikaa ajatella. Menisipä jalka poikki, etten voisi kuin maata.

On inhimillistä toivoa ulkopuolelta tulevaa ratkaisua, kun elämisen ja elinkeinon langat menevät solmuun ja ympärillä sumenee. Ulkopuolista apua on saatavilla, mutta pilliin meidän täytyy puhaltaa itse.

Mikä on ensimmäinen askel oman tilanteen korjaamiseksi?

Pysähtyminen. Se, että tunnistat ja tunnustat nykyhetkesi, missä menet ja miten jaksat. Tästä voi seurata toteamus, että nyt on aika hakea apua. Sitä on saatavilla useista paikoista, esimerkiksi Melan Välitä viljelijästä -projektista tai Mieli ry:ltä.

Miten langat voi saada selväksi, kun koko elämä ja elinkeino ovat samassa pihapiirissä?

Etäisyyden ottaminen auttaa näkemään omaa tilannetta ulkoapäin. Vaikka maatalousyrittäjälle etäisyyden ottaminen ei ole helppoa, keinoja on. Liitä päivittäiseen rutiiniin hengähdystauko, jossa on lupa pysähtyä miettimään ja myös kyseenalaistamaan omia toimintatapojaan.

Voit saada virikkeitä vieraillemalla muilla tiloilla joko Suomessa tai opintomatalla ulkomailla. Pienryhmätoimintaan osallistumisella voi olla suuri merkitys. Toiminnan kyliäisenä saat vertaistukea muilta, ehkä samassa tilanteessa olevilta.

Selvitä ajatuksesi

Kirjoita ylös kaikki mielessäsi pyörivät asiat. Kun saat listan valmiiksi, jaa asiat kolmeen ryhmään:

1. Mihin et voi mitenkään vaikuttaa? Älä käytä energiaasi näiden asioiden pohtimiseen, koska voimavarasi menevät hukkaan.
2. Mihin mahdollisesti voit vaikuttaa? Selvitä keinosi vaikuttaa näihin asioihin ja toimi sen mukaisesti.
3. Mihin voit vaikuttaa? Keskity ja keskity voimavarasi näiden asioiden hoitamiseen.

Asiantuntija-apua Neuvolla

Työterveyshuollon ja henkilöstöjohtamisen asiantuntijamme sekä asiakastuimimme kannustavat ottamaan puheeksi ja auttavat eteenpäin, jos jaksaminen tai yrityksen tilanne ja tulevaisuus huolestuttavat. Luottamuksellista ja maksutonta apua on tarjolla. Kartoituksia ja ennakkoivaa työtä voidaan tehdä Neuvo-rahalla.

proagria.fi/henkilostojohtaminen
proagria.fi/tyoterveyshuolto

Säästä ja sääda energiankäyttö tarpeen mukaiseksi. Saat nopeasti hoidettua lämmityksen, ilmanvaihdon ja työkoneiden säädöt, omat ajotavat ja energianhankintasuunnitelmat. Ota kokonais-suunnitteluun kumppaniksi energia-asiantuntija.

Säästöä energiakustannuksiin

Energia on yritykselle yksi kuluerä muiden joukossa ja sen osuutta voi olla haastavaa hahmottaa. Säästöjä on kuitenkin mahdollista löytää tuotannosta tinkimättä ja näin parantaa koko yrityksen kannattavuutta.

Mihin energiaa kuluu?

– Energiakustannusten hallinnan lähtökohta on, että tuntee yrityksen energian käytön: miten paljon energiaa kuluu, mistä se muodostuu ja miten kulutus jakautuu ajallisesti, painottaa ProAgrian jhtava asiantuntija **Maarit Kari**.

– Energiatehokkuuden parantaminen pienentää energialaskua ja loiventaa kustannusvaihtelua.

Missä voi säästää?

Liikkeelle kannattaa lähteä nopeista energiansäästötavoista: laitteiden ja koneiden säädöistä esimerkiksi lämmityksessä, ilmanvaihdossa ja työkoneissa sekä energianhankintasopimuksista tai omista ajotavoista.

– Pitkät siirtymät maatalouskoneilla ovat iso energianielu. Etäisillä lohkoilla kannattaa miettiä tarkkaan lajivalintaa ja harkita työn teettämistä urakoitsijalla. Myös kuivattamisen vaihtoehtoja viljan

säilönnässä on hyvä arvioida, Kari toteaa.

– Kuivauksen energiatehokkuutta parantaa nopeasti ja edullisesti muun muassa kuivurin lisäeristäminen, öljypoltin säätöjen tarkistaminen, kattilan nuohous ja imuilman esilämmitys, kertoo ProAgrian asiantuntija **Juha Hiitelä**.

Uusiutuvaa energiaa

Bio- ja aurinkoenergian sekä lämpöpumppujen soveltuvuutta omalle tilalle kannattaa selvittää. Aurinkoenergia ja lämpöpumput ovat nopeasti toteutettavia ratkaisuja, ja pidemmällä aikavälillä myös bio-kaasu voi olla varteenotettava vaihtoehto osalle tiloista.

Sähkönkäytön ja lämmitysjärjestelmien kustannustehokkaita ja omavaraisuutta lisääviä vaihtoehtoja kannattaa tarkastella asiantuntijoiden kanssa. Maatilojen on mahdollista saada uusiutuvan energian investointeihin avustusta.

Pohdintaa Neuvo-rahalla

Maatilayrityksen energiankäyttöä voi kehittää yhdessä ProAgrian asiantuntijoiden kanssa Neuvo-palveluna tai suoraan ostopalveluna. Neuvo-raha on maatilayrityksellisen edullinen tapa etsiä energiansäästökohteita, sillä viljelijä mak-

saa palvelusta vain arvonlisäveron. Arvioimme energiankäytön kokonaisuutta sekä huomioimme niin ihmisten kuin eläintenkin tarpeet.

proagria.fi/energia

Aloita näistä

- Seuraa energian kulutusta ja tutustu sähkön kulutusprofiiliin sähköyhtiösi verkkopalvelussa.
- Kilpailuta sähkösopimus.
- Tarkista sähköliittymät: koko ja lukumäärä.
- Huomioi muut energiansäästökohteet:
 - laitteiden ja koneiden tarkistus ja hienosäätö
 - polttoainetta säästävä ajotapa
 - lämmöntalteenottoratkaisut, esim. maidon lämmöntalteenotto.